

Ірина Комарницька

Навчально-науковий інститут права та психології
Національного університету “Львівська політехніка”,
кандидат юридичних наук,
асистент кафедри конституційного та міжнародного права
Ira_Lviv90@ukr.net

ВЗАЄМОДІЯ СУБ'ЄКТІВ ПРОФІЛАКТИКИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ВЛАСНОСТІ

© Комарницька І., 2017

Досліджено взаємодію суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності. Охарактеризовано взаємодію суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень. Розглянуто умови та порядок взаємодії органів публічної влади різних територіальних рівнів.

Ключові слова: профілактика правопорушень; суб'єкт профілактики; сфера власності; державні інститути; адміністративні правопорушення.

Ирина Комарницкая

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ СУБЪЕКТОВ ПРОФИЛАКТИКИ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЙ В СФЕРЕ СОБСТВЕННОСТИ

Исследовано взаимодействие субъектов профилактики административных правонарушений в сфере собственности. Охарактеризовано взаимодействие субъектов профилактики административных правонарушений. Рассмотрены условия и порядок взаимодействия органов публичной власти разного территориального уровня.

Ключевые слова: профилактика правонарушений; субъект профилактики; сфера собственности; государственные институты; административные правонарушения.

Iryna Komarnytska

Institute of Jurisprudence and Psychology
Lviv Polytechnic National University
Department of Constitutional and International Law
Ph. D.

INTERACTION OF ADMINISTRATIVE OFFENSES PREVENTION IN OWNERSHIP

The article investigates the interaction of subjects of prevention of administrative violations in the sphere of property. The interaction between subjects of prevention of administrative violations was carried out. The conditions and the order of interaction of public authorities of different territorial level are considered.

Key words: crime prevention; subject of prevention; property sphere; state institutions; administrative offenses.

Постановка проблеми. Головним інструментом у реалізації функцій та завдань держави є застосування систем органів влади та управління, діяльність яких впливала на боротьбу з правопорушеннями.

Взаємодія органів публічної влади різних територіальних рівнів, громадськості є важливою умовою вирішення соціальних проблем, підвищення ефективності діяльності всієї системи державних інститутів.

Аналіз дослідження проблеми. Важливий внесок у розроблення зазначеної проблеми в праві зробили О. Л. Казанцева, Я. М. Квітка, І. О. Личенко, Н. П. Печников, Д. Н. Бахрах, В. М. Пашковська, І. В. Мельник та інші.

Метою статті є визначення сутності та особливості взаємодії суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності, її організації та координації.

Виклад основного матеріалу. Умови та порядок взаємодії цих суб'єктів зумовлені загальними тенденціями розвитку суспільства й держави, прагненням до реформування державних інститутів, впровадження людиноцентристських ідеалів в управлінські процеси, недопущення надмірної централізації владних повноважень та бюрократизму щодо вирішення різноманітних соціальних проблем.

Як слушно зазначала О. Л. Казанцева, правильно визначені й прагматично збудовані взаємини між різними рівнями публічної влади на основі врахування інтересів громадян, всього суспільства і правопорядку, безумовно, можуть сприяти сталому демократичному розвитку країни [12].

Поняття взаємодії відображає різні аспекти зв'язків, які виникають між окремими суб'єктами, динаміку взаємин та способи і засоби досягнення намічених цілей. Окремим напрямом взаємодії органів влади та громадськості є профілактичні заходи щодо адміністративних правопорушень стосовно сфери власності.

Наявні наукові визначення окреслюють взаємодію у сфері профілактики правопорушень як певну юридичну діяльність або окремий управлінський процес.

У науковій літературі згадують про взаємодію суб'єктів профілактики правопорушень як про врегульовану нормами права сумісну діяльність державних і недержавних органів-суб'єктів профілактики [13, с. 321].

Однак видається занадто спрощеним намагання пояснити зміст феномену “взаємодія” через будь-яку діяльність.

Сам термін “взаємодія” визначають як зв'язок між предметами у дії, а також погодженою дією між ким-, чим-небудь.

Стійкий взаємозв'язок забезпечує цілеспрямований взаємний вплив суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень на правовідносини, явища, процеси. Отже, виникає свого роду управлінський процес.

Для взаємодії суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності характерні риси, які традиційно визначають як риси управлінського процесу [7, с. 7]. Зокрема, до таких рис належать: а) цілеспрямований вплив на правовідносини, впорядкування відносин і зв'язків з метою виконання поставлених завдань; б) наявність суб'єкта та об'єкта управлінського впливу; в) інформація є основною сполучною ланкою між суб'єктами; г) наявність різних форм впорядкування правовідносин, у межах яких використовуються різні прийоми, форми, методи і способи управління.

Окрім цього, для взаємодії суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності характерні також специфічні форми й методи здійснення, стадії розроблення, прийняття та реалізації рішень, етапи акумулювання та опрацювання інформації, особливості визначення суб'єктів та форм контролю [3, с. 45].

Отже, взаємодія суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності є достатньо складним управлінським процесом, який спрямований на забезпечення узгодження функціонування суб'єктів профілактичної діяльності та реалізується різними методами і засобами впливу щодо протидії адміністративним правопорушенням у сфері володіння, користування й розпорядження майном для їхньої організації, впорядкування та правового регулювання.

Взаємодія суб'єктів відображає кілька аспектів сумісної діяльності щодо протидії адміністративним правопорушенням у сфері власності.

Організаційний аспект взаємодії суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності відображає процес впорядкування, правового забезпечення, визначення системи соціальних, економічних, інформаційних та правових заходів, матеріальних ресурсів для мінімізації або нейтралізації впливу діянь, що породжують правопорушення, застосування у зв'язку з цим засобів ефективного впливу на потенційного правопорушника.

Формування організаційних взаємозв'язків між суб'єктами профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності потребує: 1) визначення мети та завдань взаємодії суб'єктів профілактики; 2) аналізу інформації про стан системи профілактики; 3) прогнозування тенденцій розвитку явищ та процесів, а також чинників, які сприяють вчиненню деліктів на окремій території та у визначений період часу; 4) вибору напрямів та форм координаційної діяльності; 5) розроблення заходів профілактики правопорушень та оформлення їх відповідними рішеннями, планами або програмами; 6) визначення відповідальних виконавців та строків здійснення заходів; 7) контролю за виконанням та оцінці ефективності [8, с. 47].

Організація взаємодії суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень ґрунтується на положеннях концепцій реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень, довгострокових цільових програм, спільних рішень органів влади.

Обласні комплексні програми профілактики правопорушень визначають правові, соціальні, економічні основи взаємодії облдержадміністрацій, райдержадміністрацій, виконкомів рад міст обласного значення, підрозділів МВС України, управлінь СБУ, прокуратури області, громадських об'єднань та інших суб'єктів. Ці програми скеровані на ефективну реалізацію державної політики у сфері профілактики правопорушень через розроблення та здійснення низки заходів, які спрямовані на недопущення вчинення протиправних діянь та налагодження співпраці правоохоронних органів й місцевих органів влади в означеній сфері.

Кожна з цих програм ґрунтується на соціально-економічній характеристиці регіону, містить аналіз стану та динаміки вчинення правопорушень, прогноз деліктності в регіоні, розглянутий крізь призму комплексу основних соціально-економічних чинників, цілі та завдання, очікувані результати програми.

Профілактичні заходи стосуються також правопорушень щодо права інтелектуальної власності. Підрозділи МВС України, управління СБУ в області можуть здійснювати перевірки дотримання суб'єктами підприємництва вимог законодавства з питань інтелектуальної власності, авторських та суміжних прав.

Важливу роль в організації взаємодії суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності відводять погодженню спрямованості профілактичних заходів, строків та етапів реалізації заходів профілактики, виконавців, обсягів та джерел фінансування, очікуваних результатів.

Строки проведення заходів профілактики правопорушень зумовлені нагальністю проведення, необхідністю оперативного створення певних організаційних структур чи чинниками, які впливають на можливість реалізації цих заходів.

Кількість та склад виконавців профілактичних заходів зумовлені сферою застосування та специфікою компетенції цих суб'єктів.

Окремим організаційним аспектом встановлення координаційних зв'язків між суб'єктами профілактики адміністративних правопорушень є визначення порядку підготовки та прийняття координаційних рішень; розроблення планів узгоджених заходів; порядку визначення характеру заходів; контролю, перевірки, оцінки ефективності узгодженої діяльності. Організація

профілактики правопорушень у сфері власності передбачає спільне обговорення та упровадження моделей правового регулювання у сфері профілактики адміністративних проступків, розроблення методичних рекомендацій щодо планування та здійснення профілактики правопорушень, рекомендацій, які допомагають штабам, службам і працівникам планувати запобігання адміністративним проступкам у сфері власності та іншим негативним явищам.

Функціональний аспект взаємодії суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності проявляється у послідовності безпосередньої реалізації основних функцій протидії проступкам щодо володіння, користування та розпорядження майном. Згідно з цим аспектом можна виділити такі етапи: планування, координація та здійснення, контроль тощо.

Планування є однією з форм координації запобіжної діяльності як в окремому регіоні, так і в державі загалом [9, с. 194].

Комплексне територіальне (державне, регіональне, місцеве), міжвідомче, відомче планування потребує тісної взаємодії суб'єктів профілактичної діяльності.

В основі етапу планування – розроблений певним колом суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності прогноз щодо негативних тенденцій в окремих сферах соціального життя громадян, які формують протиправну поведінку деяких з них, та програма відповідних заходів реагування на ці негативні прояви. Планування є безперечною вимогою ефективності профілактичних заходів, до реалізації яких залучають кілька суб'єктів, наділених повноваженнями у цій сфері. Така вимога зумовлена потребою взаємоузгодження намічених заходів, уникнення дублювання чи можливих суперечностей. Ще однією вимогою ефективної реалізації заходів профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності є здатність суб'єктів профілактики цих проступків оперативно змінювати, коригувати свою діяльність з огляду на зміни суспільних відносин та “фактори ризику”.

Планування профілактики правопорушень у науковій літературі розглядають як циклічний процес. А. Черненко вважає, що цей процес охоплює сукупність стадій, а саме: аналіз оперативної обстановки, ідентифікацію проблем планування профілактики; визначення критеріїв вибору; розроблення і вибір альтернатив плану; його узгодження тощо.

Погоджуючись з тим, що планування скоординованих адміністративно-правових заходів щодо профілактики проступків у сфері власності передбачає певну стадійність, доцільно вказати на існування ширшого переліку стадій (етапів) цього планування. Він охоплює підготовку плану з одночасним визначенням прав, обов'язків учасників, засобів інформаційного та матеріально-технічного забезпечення; визначення стану та тенденцій деліктності, статистичну обробку, аналіз інформації; узгодження та схвалення плану, деталізованого щодо строків здійснення заходів та обов'язків суб'єктів їх виконання; доведення його до виконавців, встановлення форм “зворотного зв'язку” та контролю за реалізацією запланованих заходів; визначення механізмів оперативного коригування запланованих заходів з огляду на зміну “факторів ризику”.

Взаємодія суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності пов'язана з формуванням субординаційних та координаційних зв'язків.

Субординаційні зв'язки характеризуються можливістю вищих органів управління визначати зміст та спрямованість діяльності підпорядкованих суб'єктів для досягнення єдиної мети [10, с. 205]. Саме такий вид взаємозв'язків суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності визнали найефективнішим 25,4 % опитаних за темою нашого дослідження респондентів.

Такі взаємозв'язки виникають на підставі положень ст. 25 Закону України “Про місцеві державні адміністрації”, що уповноважують місцеві державні адміністрації забезпечувати на відповідній території законність і правопорядок, дотримання прав та свобод громадян. Діяльність щодо забезпечення законності та правопорядку супроводжується профілактикою адміністративних правопорушень, організацією заходів щодо попередження та припинення правопорушень, захисту власності від протиправних посягань. Загальнообов'язковість рішень цих органів в окремій

адміністративно-територіальній одиниці зумовлює формування субординаційних зв'язків з іншими суб'єктами профілактики адміністративних проступків, які функціонують на цій території [1].

Дещо відрізняється діяльність суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності, яка оснований на координаційних зв'язках між її суб'єктами.

У науковій літературі різняться підходи щодо співвідношення понять “взаємодія” та “координація”. В одних випадках ці категорії використовують як синоніми, а в інших – наводять обґрунтування доцільності диференціації їх змісту.

Під час здійснення координування виникають ситуації, коли правам одного органу відповідають обов'язки іншого [11, с. 103]. Координаційна діяльність суб'єктів профілактики відображає особливий рівень їхньої взаємодії, що призводить до формування такого узгодження їхньої діяльності, що веде до розроблення та реалізації спільних узгоджених заходів щодо запобігання, припинення адміністративних правопорушень у сфері власності й ліквідації причин та умов, що їм сприяють.

Координаційні зв'язки часто виникають між різними правоохоронними органами з приводу протидії незаконній діяльності у сфері власності, забезпечення всебічного аналізу таких правопорушень, їхньої структури і динаміки, прогнозування розвитку, вивчення виявлення, попередження й припинення проступків. Результатом таких дій стає розроблення заходів із запобігання правопорушенням та підготовка пропозицій щодо вдосконалення правоохоронної діяльності та правового регулювання боротьби з протиправними проявами [4, с. 40].

Безпосереднє здійснення профілактичних заходів адміністративних правопорушень у сфері власності пов'язане з розробленням, прийняттям та реалізацією управлінських рішень. Тобто перш ніж втілити адміністративно-правові заходи безпосередньо в життя, суб'єкти профілактики адміністративних деліктів повинні розробити та прийняти управлінські рішення про їх застосування. Технологія прийняття такого рішення охоплює стадії його підготовки, ухвалення та реалізації.

Суб'єкти профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності здійснюють аналіз наявних проблем щодо охорони права власності, визначають мету та альтернативні способи її досягнення. Етап прийняття рішення суб'єктом профілактики адміністративних правопорушень передбачає оцінку, перевірку способів досягнення профілактичної мети та остаточний вибір і юридичне оформлення найкращого варіанта.

Стадія реалізації управлінського рішення щодо профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності передбачає його конкретизацію, доведення до виконавців, контроль за його втіленням у життя та оцінку ефективності профілактичних заходів.

Ефективність здійснення спільних заходів профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності пов'язана з правильним вибором форм і методів профілактичного впливу.

Визначена взаємодія суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності являє собою управлінський процес, цілеспрямований вплив на правопорушників здійснюється за допомогою загальноприйнятих у теорії адміністративного права методів впливу на поведінку і свідомість людей – переконання, заохочення і примусу [12, с. 190].

Визначальними є заходи переконання та примусові профілактичні заходи.

Профілактика адміністративних правопорушень у сфері власності з використанням методів переконання часто розглядається у теорії адміністративного права як рання профілактика. Характерною для цього етапу застосування профілактичних заходів є складність розмежування методів профілактики злочинів і адміністративних деліктів, оскільки у цьому разі йдеться про недопущення негативного впливу на особистість із самого початку її формування.

Примусові заходи забезпечують вплив на свідомість і поведінку осіб, їхні майнові правовідносини, забезпечують належну реалізацію права власності, запобігання правопорушенням, виправлення та покарання правопорушників, поновлення порушених прав, застосовуються державними органами відповідно до їхньої компетенції [14, с. 83].

Пріоритетним у виборі методів реалізації спільних заходів профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності є основна цільова спрямованість профілактичної діяльності. Під час застосування методу переконання пріоритетним є недопущення вчинення таких правопорушень та подолання чи нейтралізація дій, які можуть призвести до їх скоєння [2, с. 123].

Кінцева мета примусових заходів потрібна: а) запобігання різним проявам правопорушень, недопущення протиправної ситуації; б) припинення протиправного прояву; в) покарання за вчинене правопорушення.

Диференціація методів профілактики залежить від їхньої цільової спрямованості, ситуації та соціальних характеристик осіб, щодо яких застосовуються заходи профілактичного впливу, ступеня деформації особистостей, правового статусу суб'єктів профілактики тощо.

Підвищити ефективність профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності неможливо лише через визначення пріоритетності застосування заходів переконання чи державного примусу.

Отже, спільна ефективна реалізація суб'єктами спільних заходів протидії адміністративним правопорушенням у сфері власності можлива лише завдяки упровадженню диференційованих залежно від мети, суб'єктного складу та сфери правового впливу методів переконання та державного примусу.

Висновки. Отже, взаємодія суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності є складним управлінським процесом, що спрямований на забезпечення узгодження функціонування суб'єктів профілактичної діяльності та реалізується різними методами і засобами цілеспрямованого впливу на суспільні відносини щодо протидії адміністративним правопорушенням у сфері володіння, користування та розпорядження майном для їхньої організації, впорядкування та правового регулювання. Організаційний аспект взаємодії суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності відображає процес впорядкування, правового забезпечення, визначення системи соціальних, економічних, інформаційних та правових заходів, матеріальних ресурсів для мінімізації або нейтралізації впливу діянь, що породжують правопорушення, застосування у зв'язку з цим засобів ефективного впливу на потенційного правопорушника. Функціональний аспект взаємодії суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності проявляється у послідовності безпосередньої реалізації основних функцій протидії проступкам щодо володіння, користування та розпорядження майном.

1. Закон України “Про місцеві державні адміністрації” від 25.03.2017, № 1862-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/586-14>. 2. Квітка Я. М. Попередження адміністративних правопорушень серед неповнолітніх : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Квітка Яніна Михайлівна. – К., 2002. – 226 с. 3. Личенко І. О. Адміністративно-правовий захист права власності в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Личенко Ірина Олександрівна. – Л., 2009. – 264 с. 4. Печников Н. П. Профилактика правонарушений и предупреждение преступлений : учеб. пособ. / Н. П. Печников. – Тамбов : Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2006. – 72 с. 5. Казанцева О. Л. Взаимодействие органов государственной власти субъектов Российской Федерации и органов местного самоуправления в условиях государственно-правовой централизации : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 “Конституционное право, муниципальное право” / О. Л. Казанцева. – Барнаул, 2011. – 25 с. 6. Пашиковська М. В. Організаційно-правові засади взаємодії міліції та психологічної служби у профілактиці злочинності неповнолітніх / М. В. Пашиковська // Порівняльно-аналітичне право. – № 3–1. – 2013. – С. 320–323. 7. Бахрах Д. Н. Административное право : [учебник] / Бахрах Д. Н., Россинский Б. В., Старилов Ю. Н. – М. : Норма, 2007. – 816 с. 8. Сервецький І. В. Деякі проблеми координації діяльності ОВС України з профілактики злочинів / І. В. Сервецький, С. В. Чиж // Юридична наука. – 2013. – № 12. – С. 44–51. 9. Іванов Ю. Ф. Кримінологія / Ю. Ф. Іванов, О. М. Джужа. – К.: Вид. Паливода А. В., 2006. – 264 с. 10. Козлов Ю. М. Научная организация управления и право / Ю. М. Козлов, Е. С. Фролов. – М.: Изд-во МГУ, 1986. – 245 с. 11. Жалинский А. Э. Эффективность профилактики преступлений и

криминологическая информация / А. Э. Жалинский, М. В. Костицкий. – Львов : Вища школа, 1980. – 212 с. 12. Колпаков В. К. Адміністративне право України : [підручник] / Колпаков В. К. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 736 с. 13. Мельник І. В. Застосування заходів адміністративного примусу в умовах розбудови правової держави : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Мельник Ігор Володимирович. – К., 2004. – 182 с. 14. Шевчук О. М. Засоби державного примусу у правовій системі України : дис... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Шевчук Олег Миколайович. – Х., 2003. – 187 с.

REFERENCES

1. Zakon Ukrainy "Pro mistsevi derzhavni administratsiyi" vid 25.03.2017, No 1862-19 [Law of Ukraine "On local state administrations" from 25.03.2017, № 862-19]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua / laws / show / 586-14>.
2. Kvitka Ya. M. Poperedzhennya administratyvnykh pravoporushen' sered nepovnolitnikh : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 [Warning administrative offenses among minors: dis. ... cand. legal sciences: 12.00.07]. Kiev, 2002. 226 p.
3. Lychenko I. O. Administratyvno-pravovyy zakhyst prava vlasnosti v Ukraini : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 [Administrative and legal protection of property rights in Ukraine: dis. ... cand. legal sciences: 12.00.07]. Lviv, 2009. 264 p.
4. Pechnikov N. P. Profilaktika pravonarushenii i preduprezhdenie prestuplenii : uchebnoe posobie [Prevention of crime and crime prevention: a training manual]. Tambov: Publishing House of Tambov. state. Sc. University Press Publ, 2006. 72 p.
5. Vzaimodeistvie organov gosudarstvennoi vlasti sub"ektov Rossiiskoi Federatsii i organov mestnogo samoupravleniya v usloviyakh gosudarstvenno-pravovoi tsentralizatsii : avtoref. dis. kand. yurid. nauk : spets. 12.00.02 "Konstitutsionnoe pravo, munitsipal'noe pravo" [Interaction organs actors Gosudarstvennoye power of the Russian Federation and local government bodies in terms of state-pravovoy tsentralyzatsyy: Author. diss. on soys. scientists. steppe. candida. legal. sciences specials. 12.00.02 "Konstytutsyonnoe right munytsypalnoe right"]. Barnaul, 2011. 25 p.
6. Orhanizatsiyno-pravovi zasady vzayemodiyi militsiyi ta psykholohichnoyi sluzhby u profilaktytsi zlochynnosti nepovnolitnikh [Organizational and legal principles of interaction between police and psychological services in the prevention of juvenile delinquency]. Analytical Comparative Law. No 3–1. 2013. pp. 320–323.
7. Administrativnoe pravo : uchebnyk [Administratively right. Tutorial]. Bakhrakh D. N., Rossinskii B. V., Starilov Yu. N. Moscow: Norma Publ, 2007. 816 p.
8. Servets'kyy I. V. Deyaki problemy koordynatsiyi diyal'nosti OVS Ukrainy z profilaktyky zlochyniv [Some problems coordinating the activities of the police crime prevention Ukraine] I. V. Servets'kyy, S. V. Chyzh. Yurydychna nauka. 2013. No12. pp. 44–51.
9. Ivanov Yu. F. Kryminolohiya [Criminology]. Kiev: Type. Palyvoda A., 2006. 264 p.
10. Kozlov Yu. M. Nauchnaya organizatsiya upravleniya i pravo. [Nauchnaya Organization management and law.]. Moskow: MGU Publ, 1986. 245 p.
11. Zhalinskii A. E. Efektivnost' profilaktiki prestuplenii i kriminologicheskaya informatsiya [Эфективност Prevention of crimes and kryminolohycheskaya info] A. E. Zhalynskyy, M. V. Kostytskyy. Lions: High School Publ, 1980. 212 p.
12. Administratyvne pravo Ukrainy : pidruchnyk [Administrative Law Ukraine. Tutorial]. Kiev: Yurinkom Inter Pul, 1999. 736 p.
13. Mel'nyk I. V. Zastosuvannya zakhodiv administratyvnoho prymusu v umovakh rozbudovy pravovoyi derzhavy : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 [The use of administrative coercion in terms of building the rule of law: dis. ... cand. legal sciences: 12.00.07]. Kiev, 2004. 182 p.
14. Shevchuk O. M. The use of administrative coercion in terms of building the rule of law: dis. ... cand. legal sciences: 12.00.07 [Means of state coercion in the legal system of Ukraine, dis. ... cand. legal sciences: 12.00.01]. Kharkiv, 2003. 187 p.

Дата надходження: 21.03.2017 р.